

Lillesands Sparebank

►► PILAR III 31.12.2018

Dette dokumentet er utarbeidet for å gi en presentasjon av finansiell informasjon etter kapitalkravforskriftens del IX.

Alle beløp i dokumentet er angitt i tusen kroner per 31.12.2018 med mindre noe annet er angitt.

Banken benytter standardmetoden for beregning av kapitalkrav for kredittisiko og basismetoden for beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko. Banken har ikke handelsportefølje, og beregner derfor ikke kapitalkrav for markedsrisiko.

► KONSOLIDERING

Lillesands Sparebank har ingen eierandeler som medfører plikt til regnskapsmessig konsolidering eller full konsolidering etter kapitaldekningsregelverket. Fra 1. kvartal 2018 er banken imidlertid underlagt plikt til forholdsmessig konsolidering for kapitaldekningsformål av eierandeler i samarbeidende grupper. Banken er ikke underlagt rapporteringsplikt for eierandeler i forsikring ettersom forsikringsvirksomheten er avgrenset.

Informasjon om kapital, kapitalkrav og kapitaldekning er oppgitt med og uten konsolidering. Øvrige opplysninger angir tall kun for Lillesands Sparebank.

Foretak som er forholdsmessig konsolidert

Brage Finans AS ble etablert i 2010. Foretaket tilbyr finansiering til bedrifts- og privatmarkedet med hovedvekt på leasing og salgspantlån. Brage Finans AS eies av 12 frittstående sparebanker. Lillesands Sparebanks eierandel var 1,40 % per 31.12.2018.

Verd Boligkreditt AS ble etablert i 2009 og eies av 10 frittstående sparebanker. Foretaket utsteder obligasjoner med fortrinnsrett med sikkerhet i lån som overføres fra eierbankene. Selskapet driftes av Sparebanken Vest i henhold til egen administrasjonsavtale. Lillesands Sparebanks eierandel var 6,75 % per 31.12.2018.

► ANSVARLIG KAPITAL

Bankens kapital før forholdsmessig konsolidering består i sin helhet av ren kjernekapital i form av tidligere års tilbakeholdte resultater.

Ansvarlig kapital	2018
Bankens fond 31.12	386.833
Gavefond 31.12	14.395
Immaterielle eiendeler	-63
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser	-314
Fratrekk for beholdninger av ansvarlig kapital i fin. sektor	-45.288
Sum ren kjernekapital	355.562
Hybridkapital	0
Sum kjernekapital	355.562
Tilleggskapital	0
Sum ansvarlig kapital	355.562

Ansvarlig kapital etter forholdsmessig konsolidering	2018
Forholdsmessig andel ren kjernekapital etter eliminerings	-1.128
Forholdsmessig andel kjernekapital etter eliminerings	2.841
Forholdsmessig andel ansvarlig kapital etter eliminerings	7.124
Reversering fratrekk for beholdninger av ansvarlig kapital i fin. sektor	45.288
Sum ren kjernekapital etter konsolidering	399.722
Sum kjernekapital etter konsolidering	403.691
Sum ansvarlig kapital etter konsolidering	407.974

► MINSTEKRAV TIL ANSVARLIG KAPITAL

Minstekrav til ansvarlig kapital under Pilar 1 utgjør 8 % av beregningsgrunnlaget.

Minstekrav til ansvarlig kapital	Kapitalkrav
Lokale og regionale myndigheter	1
Institusjoner	4.089
Foretak	2.959
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	114.072
Forfalte engasjementer	200
Obligasjoner med fortrinnsrett	575
Andeler i verdipapirfond	566
Egenkapitalposisjoner	7.468
Øvrige engasjementer	2.499
Sum kapitalkrav kredittrisiko	132.427
Kapitalkrav operasjonell risiko	9.231
Engasjementer som er trukket fra ansvarlig kapital	-3.623
Nedskrivninger på grupper av utlån	-544
SUM	137.491

Minstekrav til ansvarlig kapital etter forholdsmessig konsolidering	Kapitalkrav
Kapitalkrav forholdsmessig andel av beregningsgrunnlag etter eliminerings	22.528
Justering pga. endret terskelverdi for fradrag	3.623
Konsolidert kapitalkrav	163.642

► BUFFERKRAV

Kombinert bufferkrav	Kapitalkrav
Bevaringsbuffer 2,5 %	42.966
Systemrisikobuffer 3,0 %	51.559
Motsyklisk kapitalbuffer 2,0 %	34.373
Kombinert bufferkrav	128.898
Ren kjernekapital tilgjengelig for å dekke kombinert bufferkrav	339.562

Kombinert bufferkrav etter forholdsmessig konsolidering	Kapitalkrav
Bevaringsbuffer 2,5 %	51.138
Systemrisikobuffer 3,0 %	61.366
Motsyklisk kapitalbuffer 2,0 %	40.911
Kombinert bufferkrav	153.414
Ren kjernekapital tilgjengelig for å dekke kombinert bufferkrav	381.735

► KAPITALDEKNING

Kapitaldekning	
Kapitaldekning uten konsolidering	20,69 %
Konsolidert ren kjernekapitaldekning	19,54 %
Konsolidert kjernekapitaldekning	19,74 %
Konsolidert kapitaldekning	19,94 %
Sammenlagt kapitalkrav (OCR) og styringsbuffer	
Sammenlagt kapitalkrav	18,00 %
OCR i form av ren kjernekapital	14,50 %
OCR i form av kjernekapital	16,00 %
Bankens styringsbuffer ren kjernekapital	1,50 %

► UVEKTET KJERNEKAPITALANDEL

Uvektet kjernekapitalandel regnes ut fra beregnet kjernekapital dividert med engasjementsbeløp summen av balanseførte poster og ikke-balanseførte poster i justert for konverteringsfaktorer.

Uvektet kjernekapitalandel: 10,28 %

Uvektet kjernekapitalandel etter forholdsmessig konsolidering: 9,66 %

► KREDITTRISIKO

Engasjementsbeløp etter ind. nedskrivninger	31.12	Årets gjennomsnitt
Utlån	2.973.051	2.941.699
Garantier	60.602	71.574
Ubenyttede rammer	145.949	156.744
SUM	3.179.602	3.170.017

Engasjementer fordelt etter geografi	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttede rammer
Lillesand	2.156.255	58.870	119.279
Nabokommuner	364.697	1.657	8.136
Landet for øvrig	454.946	75	18.534
SUM	2.975.898	60.602	145.949

Engasjementer fordelt etter bransjer	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttede rammer
Personkunder	2.171.014	4.396	97.202
Primærnæring	35.925	175	3.762
Industri/bygg/anlegg	293.813	16.272	17.847
Varehandel/restaurantdrift	54.118	3.050	8.960
Transport, post og telekom	25.239	3.964	3.848
Eiendomsdrift	303.807	31.839	6.244
Tjenesteytende virksomhet	91.983	907	8.086
SUM	2.975.898	60.602	145.949

Engasjementenes gjestående løpetid	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttede rammer
Inntil 1 mnd	223.904	0	0
1 – 3 mnd	30.781	0	145.949
3mnd – 1 år	138.490	0	0
1 – 5 år	795.357	60.602	0
over 5 år	1.787.366	0	0
SUM	2.975.898	60.602	145.949

Nedskrivninger på utlån og garantier

Utlån til kunder er vurdert til amortisert kost. Etableringsgebyrer som belastes kunden ved låneopptak, inntektsføres direkte. Alle engasjementer blir fulgt opp ved månedlig gjennomgang av restanselister, overtrekkslister og oppfølging av risikoklassifiseringssystemet.

Et engasjement anses som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalte terminer på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt eller innskuddskonti ikke er innekket innen 90 dager etter at rammekreditten eller kontoen ble overtrukket. Tapsutsatte lån er lån som ikke er misligholdt, men hvor kundens økonomiske stilling innebærer sannsynlighet for tap på et senere tidspunkt. Konstaterte tap på engasjementer er tap som regnes som endelige.

Nedskrivning på enkelte lån og grupper av lån foretas i de tilfeller det foreligger objektive bevis for verdifall. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs bokføring. Nedskrivningen beregnes som differansen mellom utlånets bokførte verdi og nåverdien av estimerte framtidige kontantstrømmer, neddiskontert med utlånets opprinnelige effektive rentesats.

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses vesentlige. Vesentlige og spesielt utsatte engasjementer gjennomgås kvartalsvis. Spesielt fokusert er engasjementer kategorisert som høy risiko. Der de vurderte sikkerheter åpenbart ikke dekker engasjementet, blir det alltid vurdert nedskrivning ved mislighold. I slike tilfeller blir nedskrivningen alltid foretatt når misligholdet har lengre varighet enn 90 dager. Når det gjelder vurdering av sikkerheter på panteobjekter ved individuelle nedskrivninger, verdsettes disse til antatt virkelig verdi på antatt tidspunkt for realisasjon eller egen overtagelse av sikkerheter.

Individuelle nedskrivninger reduserer engasjementenes regnskapsførte verdi i balansen, og periodens endringer i vurdert verdi resultatføres som tap på utlån og garantier

Gruppenedskrivning omfatter bankens vurdering av grunnlaget for verdifall på grupper av utlån med tilnærmet like risikoegenskaper. Her inngår også utlån vurdert for individuell nedskrivning, men hvor objektive bevis for verdifall ikke er påvist. Følgelig vurderes alle utlån med unntak for de som har vært gjenstand for individuell nedskrivning. Bankens modell for beregning av gruppevis nedskrivninger baserer seg blant annet på forventet tap ut fra engasjementets risikoklasse.

Gruppenedskrivninger reduserer engasjementenes regnskapsførte verdi i balansen, og periodens endringer i vurdert verdi resultatføres som tap på utlån og garantier.

Tapsutsatte og misligholdte engasjementer	Tapsutsatte engasjementer	Misligholdte engasjementer	Engasjementer med ind. nedskrivninger	Individuelle nedskrivninger	Årets resultatførte ind. nedskrivninger
Personkunder	12.623	3.126	3.064	1.376	448
Primærnæring	0	0	0	0	0
Industri/bygg/anlegg	6.198	86	0	0	0
Varehandel/restaurantdrift	0	345	9.408	1.311	-186
Transport, post og telekom	0	0	0	0	0
Eiendomsdrift	0	0	0	0	0
Tjenesteytende virksomhet	0	170	170	160	0
SUM	18.822	3.727	12.642	2.847	262

Tapsutsatte og misligholdte engasjementer	Tapsutsatte engasjementer	Misligholdte engasjementer	Engasjementer med ind. nedskrivninger	Individuelle nedskrivninger	Årets resultatførte ind. nedskrivninger
Lillesand	14.552	1.290	10.284	2.216	-186
Nabokommuner	4.270	2.185	2.190	489	448
Landet for øvrig	0	252	169	143	0
SUM	18.822	3.727	12.642	2.847	262

► BRUK AV RATINGBYRÅER

Risikovekter kan ved bruk av standardmetoden avhenge av motpartens offisielle rating. Finanstilsynet tillater rating fra S&P, Moody's, Fitch og DBRS.

Bankens eksponeringer i kategorien «Lokale og regionale myndigheter» er fastsatt på bakgrunn av den norske stats rating. Norge er av samtlige godkjente ratingbyråer ratet til AAA.

Bankens eksponeringer i kategorien «Institusjoner» er hovedsakelig fastsatt på bakgrunn av rating til norske stat. For engasjementer der offisiell rating tilsier en annen risikovekt enn engasjementer uten rating vil Moody's bli benyttet til å fastsette risikovekter.

I kategorien «Foretak» det for et mindre engasjement på 5 mill. kr. benyttet rating fra Moody's for å fastsette risikovekt.

I kategorien «Obligasjoner med fortrinnsrett» benyttes rating fra godkjent ratingbyrå når dette foreligger. Engasjementer med rating utgjorde 62 mill. kr. per 31.12.

Det er ikke benyttet offisielle ratinger for kategorien «Andeler i verdipapirfond».

► BRUK AV SIKKERHETER

Det tas ikke hensyn til motregningsadgang ved beregning av kapitalkrav. Garantier har i liten grad betydning for kapitaldekningen. I noen tilfeller kan garantier fra banker eller regionale myndigheter benyttes. Banken benytter ikke kredittderivater.

Brutto engasjement med pant i bolig utgjorde per 31.12 2,75 mrd. kr. hvorav 2,53 mrd. kr var vektet 35%. Brutto engasjement med pant i næringseiendom utgjorde per 31.12 368 mill. kr. Generelt kreves det sikkerhet for alle typer utlån, med unntak av mindre personkontokreditter. Som sikkerhet for bankens utlånsportefølje benyttes hovedsakelig pant i bolig- og fritidseiendom.

Ved fastsettelse av forsvarlig verdigrunnlag legges sikkerhetens markedsverdi til grunn i henhold til retningslinjer fastsatt bankens kredittåndbok.

► SAMLET ENGASJEMENTSBELØP

Samlet engasjement	Beløp
Stater og sentralbanker	65.499
Lokale og regionale myndigheter	3.382
Institusjoner	201.418
Foretak	61.805
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	3.143.634
Forfalte engasjementer	3.808
Obligasjoner med fortrinnsrett	71.835
Andeler i verdipapirfond	15.371
Egenkapitalposisjoner	78.645
Øvrige engasjementer	54.608
Sum samlet engasjementsbeløp	3.700.005

Fratrekk for beholdning av ansvarlig kapital i selskaper i finansiell sektor for konsolidering foretas i kategorien «Egenkapitalposisjoner».

► MOTPARTSRISIKO KNYTTET TIL DERIVATER

Lillesands Sparebank hadde per 31.12 ingen engasjementsbeløp hvor det ble beregnet kapitalkrav knyttet til motpartsrisiko for derivater.

► EGENKAPITALPOSISJONER

Banken har ikke handelsportefølje. Aksjer og andeler klassifiseres som øvrige omløpsmidler eller som anleggsmidler. Omløpsmidler vurderes som portefølje etter laveste verdis prinsipp. Anleggsmidlene nedskrives dersom virkelig verdi er lavere enn bokført verdi og verdifallet ikke ventes å være forbigående.

Beholdning	Balansført verdi	Virkelig verdi (1)
Aksjer og andeler - anleggsmidler		
- børsnoterte aksjer	8.008	15.589
- andre aksjer og andeler	72.296	77.755
Aksjer og andeler - omløpsmidler		
- børsnoterte aksjer	0	0
- andre aksjer og andeler	47.498	47.843

Gevinst/tap	Realisert gevinst/tap ved salg i perioden	Urealisert gevinst/tap iht. verddivurderingen
Aksjer og andeler - anleggsmidler		
- børsnoterte aksjer	5.861	7.581
- andre aksjer og andeler	0	5.460
Aksjer og andeler - omløpsmidler		
- børsnoterte aksjer	0	0
- andre aksjer og andeler	778	345

(1) Virkelig verdi er opplyst der slik verdi kan fastsettes. Aksjepostene som ikke kan omsettes i et regulert marked er verdsatt på bakgrunn av ligningskurser, evt. bokførte verdier, og er basert på ulike grader av skjønn.

Urealisert gevinst/tap er ikke medregnet i kjernekapital eller tilleggskapital. Det henvises for øvrig til note 7 i bankens årsrapport for spesifikasjon av de enkelte aksjer og andeler.

► RENTERISIKO

Renterisikoen oppstår som følge av at de enkelte eiendels- og gjeldspostene har ulik gjenstående rentebindingstid.

Banken har hovedsakelig utlån til og innskudd fra kunder til flytende rente hvor parallelle skift kan foretas. Bankens tilbyr pt. fastrentelån med binding inntil 5 år og fastrenteinnskudd med binding inntil 1 år. Beholdningen var ved nyttår forholdsvis beskjedne 84 mill. kr. i fastrentelån og 17 mill. kr. i fastrenteinnskudd.

Bankens beholdning av obligasjoner samt innlån fra marked og kredittinstitusjoner er i all hovedsak utstedt med kvartalsvis reprising. Foruten dette er banken eksponert for renterisiko gjennom beholdninger av obligasjons- og pengemarkedsfond. De fond banken var investert i per nyttår hadde en gjennomsnittlig reprisingstid på 0,11 år.

Renterisiko måles og rapporteres minimum årlig gjennom beregning av effekten ved en renteendring hvor hele rentekurven forutsettes å parallellforskyve seg med 2 prosentpoeng.

► VURDERING AV SAMLET KAPITALBEHOV

ICAAP-prosessen er bankens egen prosess for å vurdere samlet kapitalkrav basert på risikoer som ikke, eller bare delvis dekkes av minstekravene. Kapitalbehovet skal minst årlig vurderes på kort og lang sikt, og dekkes med ren kjernekapital.

Kapitalbehovet vurderes ut fra bankens risikoprofil og medfører en strategi for å vedlikeholde nødvendig kapitalnivå. Videre utarbeides det stresstester for å sikre at banken er i stand til å opprettholde normal drift også ved økonomiske tilbakeslag og vanskelige markedsforhold.

Bankens ICAAP-prosess gjennomføres med bakgrunn i Finanstilsynets rundskriv 12/2016. Videre er det utført utvikling og tilpasninger av metodikken i samarbeid med andre lokalbanker.

Prosessen gjennomføres ved at bankens administrasjon gjennomfører nødvendige vurderinger og utregninger og sammenstiller disse i bankens ICAAP-dokument. Disse fremlegges styret, som har hovedansvaret for å overvåke og styre bankens samlede risiko. Styret vurderer og godkjenner dokumentet, som også er gjenstand for uavhengig vurdering av bankens eksterntrevisor.

Foruten dette gjennomfører styret og administrasjonen i fellesskap årlig møte hvor aktuelle stress-scenarier legges frem og diskuteres. Resultatet av møtene kan medføre endret strategi eller inngå som grunnlag ved utarbeidelse av ICAAP-dokumentet.

► OVERORDNET STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

God risiko- og kapitalstyring er et sentralt virkemiddel i bankens verdiskapning. Styret i Lillesands Sparebank har en målsetting om at bankens risikoprofil skal være lav til moderat.

Risikostyringen i banken tar utgangspunkt i det definerte strategiske målbildet slik dette fremkommer gjennom strategiplanen. Banken har etablert egne risikostراتيجier for hvert område, og et konkretisert styringsmål og rammer for det enkelte risikoområde.

Disse strategiene revurderes minst årlig i sammenheng med bankens øvrige planprosess. I forbindelse med internkontrollprosessen gjennomgås alle deler av bankens virksomhet. Med utgangspunkt i risikoen knyttet til den enkelte del av virksomheten iverksettes nødvendige kontrolltiltak for å gi rimelig sikkerhet for at arbeidsprosesser og rutiner utføres innenfor en akseptabel risiko.

Styringsmål og rammer nedfelt i bankens risikostراتيجier skal bidra til å sikre bankens lønnsomhet både på kort og lang sikt. Hensikten er å unngå for store risikokonsentrasjoner i virksomheten som ved en ugunstig utvikling kan bidra til å true bankens lønnsomhet og soliditet.

Organisering og ansvar

Ansvar og gjennomføring av bankens risikostyring og kontroll er delt mellom bankens styre, ledelse og operative enhet.

Bankens styre skal godkjenne og regelmessig vurdere retningslinjer for å påta banken risikoer. Styret skal fastsette de overordnede rammer, gi fullmakter og sørge for at det utarbeides retningslinjer for risikostyringen i banken, herunder etiske retningslinjer. Styret har ansvar for å sørge for at banken er tilstrekkelig kapitalisert ut fra regulatoriske krav, samt påse at banken har en ansvarlig kapital som er tilstrekkelig ut fra ønsket risiko og bankens virksomhet. Styret er videre ansvarlig for å fastsette beredskaps- og kontinuitetsplaner for å sikre at driften kan videreføres og tap begrenses ved vesentlige uforutsette hendelser.

Adm. banksjef har ansvaret for den overordnede risikostyringen, herunder ansvarlig for at det implementeres effektive risikostyringssystemer i banken, og at risikoeksponeringen overvåkes. Adm. banksjef er videre ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

Alle ledere har ansvar for å styre risiko og sikre god intern kontroll innenfor eget område i tråd med bankens vedtatte risikoprofil. For å sikre god økonomisk og administrativ styring, skal den enkelte leder ha nødvendig kunnskap om vesentlige risikoforhold innenfor eget område.

Risk Manager/Complianceansvarlig har ansvar for uavhengig kontroll av risiko og risikostyring for alle risikoområder, inkl. risiko for at banken ikke oppfyller forpliktelser etter lov og forskrift.

Eksternrevisor etterprøver om rutiner og retningslinjer etterleves, samt vurderer om bankens modellverk knyttet til risiko- og kapitalstyring gir et riktig uttrykk for bankens samlede risiko- og kapital situasjon. Ekstern revisor utarbeider årlig en uavhengig bekreftelse vedrørende bankens internkontroll.

► STYRING OG KONTROLL AV ENKELTRISIKOER

Kredittrisiko

Kredittrisiko kan defineres som risikoen for tap som følge av at motpart ikke overholder sine forpliktelser, og at stille sikkerheter ikke dekker utestående krav.

Kredittrisiko styres gjennom egne styringsdokumenter og bevilgningsreglement. Styret gjennomgår årlig bankens styringsdokumenter og bevilgningsreglement for utlånsvirksomheten. Gjennom styringsdokumentene defineres bankens kredittpolicy og det fastsettes overordnede mål for eksponering knyttet til portefølje, bransje og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for fastsettelse av ønsket risikoprofil. Gjennom bevilgningsreglementet delegeres kredittfullmakt til banksjef innenfor visse rammer. Banksjef kan delegere fullmakter. De delegerede fullmaktene er relatert til enkeltengasjementers størrelse og risiko.

Kompetente medarbeidere som har analytisk evne og god innsikt i risikoelementer knyttet til kunden er den viktigste forutsetning for at bankens skal kunne realisere sin målsetting. Løpende kompetanseutvikling er en nødvendig innsatsfaktor for å bygge opp og vedlikeholde kompetansen. Det er kredittsjefens ansvar å sørge for at medarbeidere innen kredittområdet har eller utvikler den nødvendige kompetanse på kredittområdet.

Lillesands Sparebank bruker egne risikoklassifiseringssystemer i forbindelse med bevilgning av kreditter og som grunnlag for kategorisering av kredittporteføljen. Modellene differensierer kundene basert på økonomi og sikkerhet og kategoriserer kundene i følgende undergrupper: lav, middels og høy risiko, samt misligholdte engasjementer. Banken har en lav risikoprofil i sin kredittgivning og prioriterer sikkerhet fremfor fortjeneste. Dette innebærer at lån hovedsakelig prises etter produktavhengige standardpriser. Prising av lån vurderes likevel ut fra bankens krav til inntjening, underliggende risiko og den kapital banken må stille for engasjementet. Styret mottar månedlige og kvartalsvise rapporter om bankens kreditteksponeringer.

Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer påfører også banken kredittrisiko. Styret mottar fortløpende analyse og oversikt over beholdning på alle foretatte nye investeringer.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon av utlån mot enkeltkunder, enkeltbransjer, geografiske områder samt sikkerheter med samme risikoegenskaper.

Risikokonsentrasjon, store engasjementer og grupper av engasjementer hvor det er en eller et fåtall felles risikodrivere som kan påvirkes samtidig, skal begrenses. Store engasjementer bevilges av styret. Lillesands Sparebank hadde 31.12.2018 fem store engasjement som oversteg 10 % av ansvarlig kapital.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å kunne innfri sine forpliktelser ved forfall, samt risikoen for at konsernet ikke klarer å møte sine likviditetsforpliktelser uten at kostnaden ved dette øker dramatisk.

Styringen av likviditetsrisiko tar utgangspunkt i Lillesands Sparebanks likviditetsstrategi som setter rammer for risikonivå. Banken legger vekt på at likviditetsrisikoen skal være lav. Bankens eksponering for likviditetsrisiko er hovedsakelig knyttet til finansiering i kapitalmarkedet og tap av innskudd.

Likviditetsrisiko styres på overordnet nivå etter en rekke parametere, hvor likviditetsindikatorer, LCR og innskuddsdekning er blant de vesentligste.

Likviditetsindikatoren måler forholdet mellom bankens stabile finansiering og bankens illikvide eiendeler, mens innskuddsdekninger viser bankens innskudd i forhold til utlån. Styret mottar månedlig oversikt over utvikling i måttall, rammer og indikatorer samt forfallprofil for bankens innlån.

Banken skal hovedsakelig finansiere sin virksomhet gjennom egenkapital og innskudd fra kunder. Det søkes å oppnå en innskuddsstruktur med mange mindre innskudd da banken ikke skal gjøre seg avhengig av store enkeltinnskudd. Når det gjelder innlånskilder for øvrig legger banken vekt på diversifisering hvor så vel långivere, perioder og instrumenter inngår.

Innskudd fra kunder er bankens viktigste fundingkilde. Innskuddsdekninger, målt som innskudd i prosent av brutto utlån, var pr. 31.12.2018 på 76,72 %. Likviditetssituasjonen er tilfredsstillende. Den totale funding fra obligasjonslån og lån fra kredittinstitusjoner var pr. 31.12.2018 på 730 mill kr. Lillesands Sparebank gikk i 2010 inn på eiersiden i Verd Boligkreditt og deler av bankens boligmasse er derfor blitt overført til nevnte selskap. Dette utgjorde pr. 31.12.2018 i alt 635 mill. kr.

Markedsrisiko

Markedsrisiko kan defineres som risiko for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser, renter og råvarepriser.

Banken er utsatt for renterisiko, valutarisiko, aksjerisiko og kredittspreadrisiko. Styret har i bankens markedspolicy vedtatt rammer for renterisiko, kredittspreadrisiko og aksjerisiko. Bankens eksponering mot valuta er begrenset til kontantbeholdning for kjøp og salg av reisevaluta. Videre har banken stilt garantier for et beskjedent antall valutalån.

Strategiske aksjeplasseringer inngår ikke i rammene for aksjerisiko, men hører til i risikokategoriene strategisk risiko og eierrisiko.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko kan defineres som risikoen for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser.

Vesentlige deler av den operasjonelle risikoen i banken er knyttet til bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi IKT, behandling av personopplysninger, tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, samt forbrukervern.

Bankens styring og kontroll med operasjonell risiko inngår som en viktig del bankens arbeid med risikostyring og internkontroll. Sentralt i bankens overordnede styring og kontroll av operasjonell risiko er bankens årlige vurdering av strategiske risikoer og risikoer knyttet til de ulike forretnings- og støtteprosesser. Denne vurderingen danner grunnlaget for fastsettelse av kontrolltiltak relatert til de identifiserte risikoer. Det operative ansvaret for styring og kontroll av operasjonell risiko og således også kvaliteten i bankens drift, ligger hos den enkelte linjeleder. Linjelederne avgir årlig en bekreftelse av internkontrollen der det rapporteres oppover i organisasjonen om statusen på internkontrollen innenfor den enkelte organisatoriske enhet. Bekreftelsen danner grunnlaget for forbedringstiltak på identifiserte områder. I tillegg foretas en løpende gjennomgåelse av anbefalinger fra ekstern revisor som grunnlag for implementering av forbedringstiltak på reviderte områder.

Banken har fokus på å inneha nødvendig kompetanse på de ulike områdene, samt å avdekke og redusere nøkkelmansrisiko.

Compliancerisiko

Compliancerisiko er risikoen for juridiske eller regulatoriske sanksjoner, tap av konsesjon, økonomisk tap eller tap av omdømme som følge av manglende etterlevelse av lover, forskrifter, bransjestandarder og interne styringsdokumenter. Den enkelte leder er ansvarlig for etterlevelse på sitt område.

Complianceansvarlig foretar kontroll av etterlevelse basert på risikobasert complianceplan, og bidrar med råd og opplæring til de ulike områdene. Styret mottar hvert halvår rapport fra complianceansvarlig.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko kan defineres som risikoen for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeadferd. Risikoen styres ved månedlig rapportering av resultat, balanse og måltall til styret.

Omdømmerisiko

Omdømmerisiko (eller renommerisiko) kan defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, aksjeeiere og myndigheter.

Lillesands Sparebank legger vekt på å alle sammenhenger å opptre på en slik måte at en ikke kommer i en situasjon som er med på å svekke bankens omdømme. Styret har vedtatt egne etiske retningslinjer for drift av banken. Banken er tilsluttet Finansnæringens Autorisasjonsordninger og er forpliktet til å følge GOD SKIKK. Omdømmerisiko styres også indirekte ved de mål og kontrollhandlinger som er satt for de andre risikoområdene.

Strategisk risiko

Risiko for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp.

Strategisk risiko er den fundamentale risikoen for at banken ikke skal bestå på lang sikt ved endret konkurransesituasjon, distributive produkter og tjenester, samt endring i rammevilkår. Risikoen styres ved årlige strategisamlinger med bankens styre og administrasjon, samt produksutvikling og innkjøp i fellesskap med De Samarbeidende Sparebankene.

Eierrisiko

Eierrisiko kan defineres som risiko for at banken blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskaper og/eller må tilføre ny kapital i disse selskapene.

Banken har en rekke strategiske eierposter hvor det kan være aktuelt å tilføre ny kapital. Eierrisiko håndteres av styret som vurderer og godkjenner aktuelle investeringer i selskapene.